



หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ประวัติศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖



กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 978-974-01-6349-7

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๔๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๕๓

พิมพ์ที่ : **โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว**

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๕๓๘ ๓๐๓๓, ๐ ๒๕๑๔ ๔๐๓๓ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๙๙๕๖

จัดจำหน่ายโดย : **องค์การค้าของ สกสค.**

๖๙ อาคาร ๙ ถนนราชดำเนินกลาง แขวงบวรนิเวศ

เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๙ ๑๙๑๐-๑๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๓๖๘๐, ๐ ๒๒๘๒ ๕๘๓๐

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

คำนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นเพื่อให้ครูผู้สอนและนักเรียนมีสื่อการเรียนการสอนใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ เพื่อจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ขึ้น

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เล่มนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง การสืบค้นเรื่องราวในอดีตด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ชาติไทย ประกอบด้วยการสถาปนาและ พัฒนาการของอาณาจักรรัตนโกสินทร์ เหตุการณ์สำคัญ บุคคลสำคัญ ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย สมัยรัตนโกสินทร์ และพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยนำเสนอเนื้อหาเป็นเรื่องราวผ่านตัวละครที่มีวัยเดียวกับนักเรียน ใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจเรื่องราวได้ดี ในการใช้หนังสือเรียนประกอบการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูควรทำความเข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด “สำหรับครูและ ผู้ปกครอง” ที่นำเสนอไว้ ในส่วนหน้าของแต่ละหน่วย รวมทั้ง “ชวนคิดชวนทำ” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้เสนอแนะไว้ท้ายบทเรียน ครูอาจเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพนักเรียน โรงเรียน และท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะช่วยให้ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หากมีข้อเสนอแนะใด โปรดกรุณา แจ้งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาทราบด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำและ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้



(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

สารบัญ

หน่วยที่ ๑ การสืบค้นเรื่องราวในอดีต

- เรื่องที่ ๑ วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒
เรื่องที่ ๒ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ๑๔

หน่วยที่ ๒ ประวัติศาสตร์ไทย

- เรื่องที่ ๓ การสถาปนาอาณาจักรรัตนโกสินทร์ ๒๖
เรื่องที่ ๔ พัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ๓๒
เรื่องที่ ๕ เหตุการณ์สำคัญในสมัยรัตนโกสินทร์ ๔๔
เรื่องที่ ๖ บุคคลสำคัญของชาติไทย ๕๑

หน่วยที่ ๓ ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

- เรื่องที่ ๗ ภูมิปัญญาไทย ๖๒
เรื่องที่ ๘ พระบรมมหาราชวัง และวัดประจำรัชกาล ๖๙
เรื่องที่ ๙ มหรสพไทยสี่ภาค ๘๓

หน่วยที่ ๔ เพื่อนบ้านของไทย

- เรื่องที่ ๑๐ ประเทศเพื่อนบ้านของไทย ๙๒
เรื่องที่ ๑๑ อาเซียน ๑๐๔

บรรณานุกรม

หน้า

๑๐๙

หน่วยที่ ๑

การสืบค้นเรื่องราวในอดีต

สำหรับครูและผู้ปกครอง

มาตรฐาน ส ๔.๑

เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และ ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

ส ๔.๑ (๑) อธิบายความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ อย่างง่าย ๆ

ส ๔.๑ (๒) นำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่หลากหลายในการทำความเข้าใจเรื่องราวสำคัญในอดีต

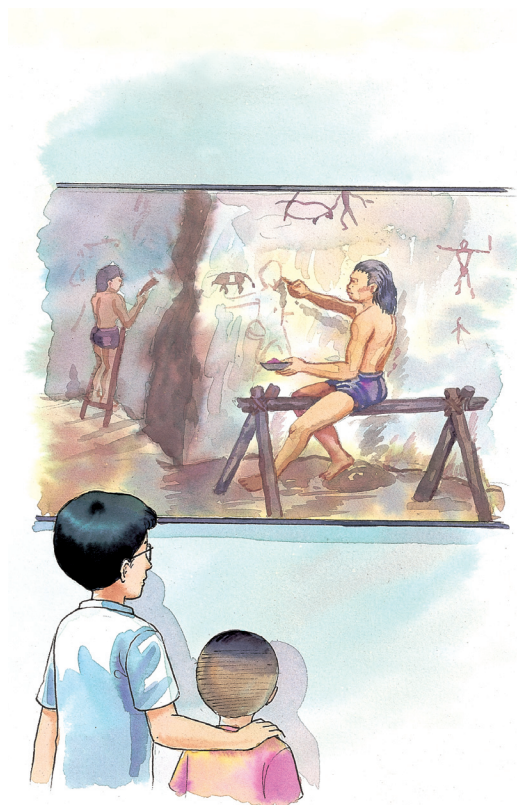


สาระการเรียนรู้

๑. ความหมายและความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียน
๒. การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาเรื่องราวในท้องถิ่น เช่น ความเป็นมาของ ภูมินามของสถานที่ในท้องถิ่น
๓. ตัวอย่างหลักฐานที่เหมาะสมกับนักเรียนที่จะนำมาใช้ในการศึกษาเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์
๔. สรุปข้อมูลที่ได้จากหลักฐานทั้งความจริงและข้อเท็จจริง
๕. การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การเล่าเรื่อง การจัดนิทรรศการ การเขียนรายงาน

เรื่องที่ ๑

วิธีการทางประวัติศาสตร์



วันเปิดเทอมใหม่ ในช่วงโมงประวัติศาสตร์ของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เด็กๆ กำลังคุยกันเรื่องผลงานการสืบค้นที่ตนได้ไปสอบถามผู้รู้ในท้องถิ่นเกี่ยวกับชื่อของสถานที่สำคัญต่างๆ เมื่อคุณครูมูทิตาเข้ามาในห้องเรียน ความสนใจเรื่องการสืบค้นเรื่องราวในอดีตยังคงมีอยู่

นักเรียน “สวัสดีครับ” “สวัสดีค่ะ”

คุณครู “สวัสดีค่ะนักเรียนครูเห็นว่านักเรียนยังสนใจเรื่องการสืบค้นเรื่องราวในท้องถิ่น ดังนั้น วันนี้เราจะเรียนเรื่อง **วิธีการทางประวัติศาสตร์** นะคะ”

วิชา “วิธีการทางประวัติศาสตร์คืออะไรครับ”

คุณครู “**วิธีการทางประวัติศาสตร์** หมายถึง วิธีการหรือขั้นตอนที่ใช้ศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงเรื่องราวในอดีตจากหลักฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้เรื่องราวที่ถูกต้องน่าเชื่อถือมากที่สุด วิธีการทางประวัติศาสตร์สำคัญต่อการศึกษาศาสตร์อย่างยิ่ง เพราะเป็นวิธีการที่ผู้ศึกษาจะได้ตรวจสอบหลักฐานว่าถูกต้องน่าเชื่อถือ แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราวด้วยความเป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เขียนตามหลักฐานข้อมูลที่มีอยู่ และต้องไม่ตัดสินเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ด้วยความคิดปัจจุบัน เพราะในช่วงสมัยที่ต่างกันอย่างมามีความคิดและสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน”

อุษา

“วิธีการเดียวกับที่เราใช้สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นหรือไม่คะ”

คุณครู

“วิธีเดียวกันค่ะ ถ้าเช่นนั้นมาพบทบทวนกันซิว่า การสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นมีกี่ขั้นตอน”

วาริ

“การสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นมี ๕ ขั้นตอน ได้แก่ ตั้งประเด็นสืบค้น รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ

คุณครู

ความถูกต้อง สรุปข้อมูลเป็นเรื่องราว และนำเสนอเรื่องราวที่สืบค้นได้ค่ะ”

วิชา

“เก่งมากค่ะ ครูจะอธิบายแต่ละขั้นตอน”

คุณครู

“ขั้นตอนที่ ๑ **ตั้งประเด็นสืบค้น** ครับ”

“ตั้งประเด็นสืบค้น เป็นการกำหนดหัวข้อที่ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์สนใจศึกษาโดยอาจตั้งเป็นประเด็นหรือหัวข้อ เช่น พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ความเป็นมาของวัดประจำรัชกาลในสมัยรัตนโกสินทร์ การปฏิรูปการศึกษาสมัยรัชกาลที่ ๕ การรักษาเอกราชจากมหาอำนาจตะวันตก ความเป็นมาของถนนแห่งแรกของกรุงเทพมหานคร วัฒนธรรมตะวันตกในสมัยรัตนโกสินทร์ คลองสำคัญของเกาะรัตนโกสินทร์ เป็นต้น ขั้นตอนต่อไปละค่ะ”

ดารา

“ขั้นตอนที่ ๒ เป็น**การรวบรวมข้อมูล**ค่ะ”

คุณครู

“ถูกต้องค่ะ การรวบรวมข้อมูล คือ การรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานประเภทต่างๆ ให้ครบถ้วน ทั้งจากหลักฐานชั้นต้น หลักฐานชั้นรอง หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ผู้ศึกษาควรตรวจสอบว่าหัวข้อที่สนใจศึกษา มีแหล่งข้อมูลอยู่ที่ใดบ้าง มีหนังสือที่เขียนเรื่องนี้อยู่แล้วหรือไม่ มีผู้รู้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวนั้นๆ หรือไม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและสมบูรณ์ที่สุด วาริ หนูตอบได้ไหมว่าขั้นตอนที่ ๓ คืออะไร”

วาริ

“**การตรวจสอบข้อมูล** ค่ะ”

คุณครู

“หลังจากรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานต่างๆ แล้วผู้ศึกษาต้องตรวจสอบข้อมูลที่รวบรวมมาได้ว่าถูกต้องน่าเชื่อถือหรือไม่ เช่น ตรวจสอบจากหนังสือหลายๆ เล่ม ถ้าพบว่ามีข้อความแตกต่างกัน ผู้ศึกษาต้องสืบค้นกับข้อมูล



▲ หนังสือที่มีข้อมูลประวัติศาสตร์ไทย

ประเภทอื่นๆ เช่น รูปภาพ หรือสอบถามผู้รู้ว่าข้อมูลใดถูกต้อง เช่น ถ้าหนังสือเล่มหนึ่งเขียนว่าเมืองไทยเริ่มมีรถยนต์เข้ามาครั้งแรกสมัยรัชกาลที่ ๖ แต่ข้อมูลจากภาพถ่ายยืนยันว่ารถยนต์เข้ามาในเมืองไทยครั้งแรกสมัยรัชกาลที่ ๕ แสดงว่าข้อมูลนี้ไม่ถูกต้อง เป็นต้น ดังนั้นการตรวจสอบข้อมูลจะทำให้ผู้ศึกษาแยกแยะข้อจริงจากข้อมูลทั้งหมดที่เป็นข้อเท็จจริงได้ถูกต้องด้วย”

ก้อง

คุณครู

“ขั้นตอนที่ ๔ เป็นขั้นตอน **การสรุปข้อมูลเป็นเรื่องราว** ครับ”
 “ดีมากค่ะก้อง เมื่อเราได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้แล้ว ก่อนที่จะสรุปข้อมูลเป็นเรื่องราวได้ เราต้องนำข้อมูลมาจัดลำดับตามเวลาก่อนหลัง หรือจัดเหตุการณ์เรื่องเดียวกันหรือที่เกี่ยวข้องกันไว้ด้วยกันตามประเด็นหัวข้อเรื่องที่สนใจศึกษา เพื่อความสะดวกในการสรุปข้อมูลก่อนที่จะเรียบเรียงและนำเสนอต่อไป

การนำเสนอข้อมูล เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยนำข้อมูลผ่านการตรวจสอบและเลือกสรรแล้วมาเรียบเรียงเพื่อตอบคำถามหรืออธิบายข้อสงสัย ตามประเด็นปัญหาที่ต้องการค้นคว้าโดยใช้หลักฐานต่างๆ มาอ้างอิงอย่างเป็นเหตุเป็นผล การนำเสนอข้อมูลมีหลายวิธี เช่น การเขียนเรียงความ เขียนรายงาน จัดนิทรรศการ เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบเรื่องราวที่เราศึกษาค้นคว้าด้วย ในการนำเสนอข้อมูลผู้ศึกษาต้องพยายามคำนึงถึงความคิดเห็นของคนในสมัยนั้นๆ โดยไม่นำความคิดเห็นในปัจจุบันเข้าไปตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีต”



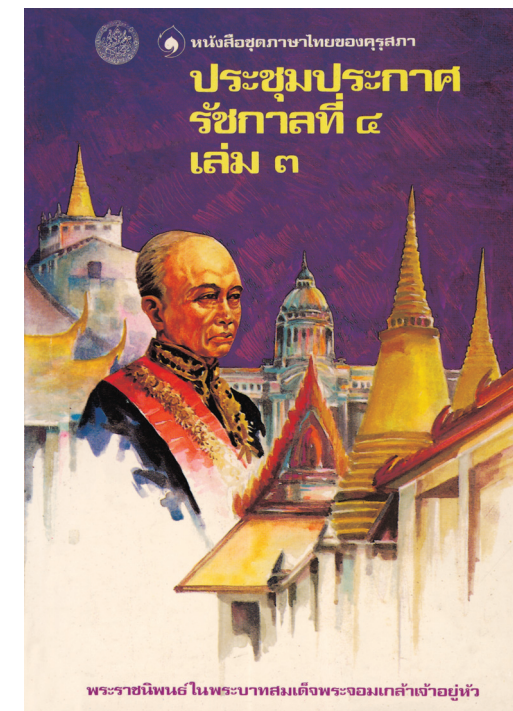
▲ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อคุณครูอธิบายขั้นตอนต่างๆ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์แล้ว คุณครูได้สั่งให้นักเรียนค้นคว้าเรื่องราวที่ตนสนใจเรื่องใดก็ได้ แล้วทำเป็นรายงาน เย็นวันนั้นเมื่อกลับถึงบ้านก้องได้ยินจากโทรทัศน์ว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับ

การถวายการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” ก้องสนใจวิชาวิทยาศาสตร์อยู่แล้ว จึงอยากรู้เรื่องราวของพระมหากษัตริย์ที่ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ของเมืองไทย และคิดว่าจะค้นคว้าเรื่องนี้ทำเป็นรายงานส่งครู

พ่อกับแม่จึงแนะนำว่า ก้องได้เรียนเรื่องการค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มาแล้ว ก้องควรนำความรู้ที่เรียนมาใช้ประโยชน์ในการทำรายงาน ก้องจึงกำหนดหัวข้อที่สนใจ คือ เรื่อง **พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว**

เมื่อกำหนดเรื่องได้แล้ว ก้องจึงรวบรวมหลักฐานประเภทต่างๆ โดยเริ่มจากหนังสือเกี่ยวกับพระราชประวัติรัชกาลที่ ๔ ที่มีผู้เขียนไว้ ซึ่งเป็นหลักฐานชั้นรองแต่ให้ความรู้พื้นฐานได้เป็นอย่างดี เช่น หนังสือเรื่อง “เล่าเรื่องพระจอมเกล้า” เขียนโดยนายทองหล่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา หนังสือเรื่อง “พระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์”



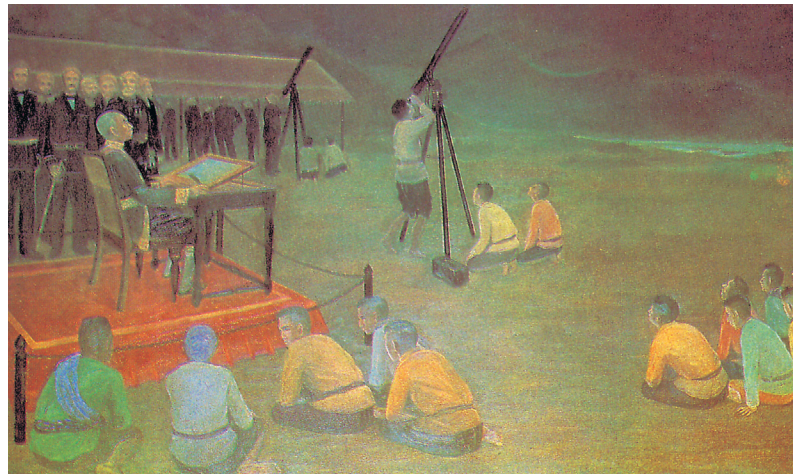
▲ หนังสือประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔

เขียนโดยนายวุฒิชัย มูลศิลป์ และคณะ หนังสือเรื่อง “พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ที่จัดพิมพ์โดยวัดบวรนิเวศวิหาร เนื้อในวโรกาสครบ ๒๐๐ ปี แห่งพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและหนังสือของชาวต่างประเทศที่เขียนถึงเรื่องราวในรัชสมัยนี้ เช่น บันทึกของเซอร์ จอห์น เบาว์ริง ราชทูตชาวอังกฤษที่เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๘ เป็นต้น

พ่อกับแม่ได้ช่วยหาหนังสือที่มีรูปภาพต่างๆ เช่น พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น พระมเหสี พระอนุชา พระราชโอรส

แผนที่โลก แผนที่ดวงดาว ซึ่งแสดงถึงความสนพระทัยด้านวิทยาศาสตร์สาขาดาราศาสตร์ของพระองค์

เมื่อก้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว พ่อบอกว่าก้องอาจเลือกอ่านเอกสารชิ้นต้นบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัชกาลที่ ๔ หรือเรื่องราวในสมัยนี้ เช่น ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ ซึ่งเป็นประกาศของทางราชการที่ออกเผยแพร่ต่อประชาชนในเรื่องต่างๆ เช่น ประกาศเรื่องการเรียกชื่อเมือง การใช้คำสรรพนาม ประกาศให้ระวางเพลิงไหม้ ประกาศไม่ให้ขุนนางสูบฝิ่น



▲ สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จทอดพระเนตรสุริยุปราคาที่หว้ากอ



▲ สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงคำนวณเวลาการดับของดวงอาทิตย์ ที่หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



▲ สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับผู้แทนต่างประเทศที่ไปดูสุริยุปราคาที่หว้ากอ

ประกาศเรื่องดาวหาง เรื่องสุริยุปราคา เพื่อจะได้ทราบถึงเหตุการณ์บ้านเมืองในรัชสมัยนี้ ซึ่งก้องได้เลือกอ่านในเรื่องที่สนใจ เช่น เรื่องดาราศาสตร์ และพ่อกับแม่ได้ช่วยเล่าเรื่องอื่นๆ ที่น่าสนใจในประชุมประกาศนี้ให้ก้องฟังด้วย ในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ พ่อกับแม่ได้พาก้องและน้องสาวไปเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และพ่อได้แวะที่อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ที่บ้านหว้ากอ ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากนี้พ่อยังพาไปที่พระนครคีรีหรือเขาวัง ซึ่งเป็นพระราชวังที่รัชกาลที่ ๔ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นที่จังหวัดเพชรบุรี และมีหอสำหรับศึกษาดาราศาสตร์ซึ่งเป็นเรื่องที่ทรงสนพระทัยอย่างยิ่ง ก้องได้รับประโยชน์จากการไปชมสถานที่สองแห่งนี้มาก ทั้งได้ความรู้จากการชมพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้เห็นเครื่องมือและตำราทางดาราศาสตร์ของพระองค์ที่จัดแสดงไว้

หลังจากรวบรวมหลักฐานได้แล้ว ก้องจำได้ว่าขั้นตอนต่อไปคือต้องตรวจสอบข้อมูลที่จะนำมาใช้ สำหรับหัวข้อพระราชประวัติรัชกาลที่ ๔ นี้ พ่อบอกว่าก้องสามารถตรวจสอบข้อมูลชั้นรองจากหนังสือเรื่องต่างๆ ถ้าพบข้อมูลที่แตกต่างกันก็ต้องตรวจสอบจากหนังสือเรื่องอื่นๆ เพิ่มเติม และสอบถามจากผู้รู้ เช่น คุณครู หรือผู้ปกครอง ว่าหนังสือเล่มใดหรือผู้เขียนคนใดมีความน่าเชื่อถือมากกว่ากัน ส่วนถ้าเป็นหลักฐานชั้นต้น เช่น บันทึกรวบรวมของชาวต่างชาติ หนังสือพิมพ์ต่างชาติที่ออกในสมัยนั้นที่มีผู้แปลเป็นภาษาไทย และนำมาตรวจสอบกับเอกสารชั้นต้นอื่นๆ ว่ามีข้อมูลที่เหมือนหรือแตกต่างกัน ควรปรึกษากับคุณครูหรือผู้รู้อื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ในขั้นตอนการเลือกสรรและจัดลำดับข้อมูลนั้น ก้องจำได้ว่าต้องเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ และจัดลำดับข้อมูลที่เลือกสรรแล้ว โดยอาจจัดตามลำดับเวลา เช่น

- ◆ ปีเกิด
- ◆ ปีผนวช
- ◆ ปีครองราชย์
- ◆ พระราชกรณียกิจเรียงตามลำดับปี พ.ศ.
- ◆ การเสด็จสวรรคต

พ.ศ.	เหตุการณ์
๒๓๔๗	๑๘ ตุลาคม เสด็จพระราชสมภพ
๒๓๖๗	ทรงผนวชมีพระฉายาว่า วชิรญาณเถระ ประทับจำพรรษา ณ วัดสมอราย หรือวัดราชาธิวาส
๒๓๙๔	เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ มีพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม
๒๓๙๘	เซอร์ จอห์น เบาว์ริง ราชทูตอังกฤษ เข้ามาเจรจาทำสนธิสัญญา ที่รู้จักกันในชื่อ สนธิสัญญาเบาว์ริง
๒๔๐๐	โปรดเกล้าฯ ส่งคณะทูตชุดแรกไปประเทศอังกฤษ
๒๔๐๑	ทรงคำนวณการเกิดจันทรุปราคาได้ถูกต้อง ทรงออกหนังสือราชกิจจานุเบกษา เพื่อแจ้งข่าวราชการ
๒๔๐๓	โปรดเกล้าฯ ส่งคณะทูตไปประเทศฝรั่งเศส
๒๔๑๑	ทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคาได้อย่างแม่นยำ และเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรที่อำเภอแม่รำพึง บริเวณหัวกอก เมืองประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๑ ตุลาคม เสด็จสวรรคต

หรือจัดข้อมูลตามหัวข้อ เช่น

- ๑. พระราชประวัติของรัชกาลที่ ๔ ตั้งแต่ทรงพระเยาว์จนเสด็จสวรรคต
- ๒. พระราชกรณียกิจสำคัญ ซึ่งอาจแบ่งเป็นด้านๆ เช่น ด้านศาสนา การต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา

ตัวอย่างการนำเสนอ
พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๔๗ พระนามเดิมคือ สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎ ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี มีพระอนุชาร่วมพระมารดา คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) เมื่อพระชนมายุครบ ๒๐ พรรษา เสด็จออกผนวชตามประเพณี มีพระฉายาว่า “วชิรญาณเถระ” ระหว่างทรงผนวช ได้ทรงศึกษาภาษาต่างๆ ทั้งลาว เขมร ญวน มอญ พม่า มลายู บาลี สันสกฤต และทรงศึกษาโหราศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ต่อมาทรงศึกษาภาษาละติน ภาษาอังกฤษ ความรู้ทางการแพทย์ และวิทยาศาสตร์จากบาทหลวงและหมอสอนศาสนาชาวตะวันตก



▶ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๓๙๔ และเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ พระชนมพรรษา ๖๕ พรรษา ด้วยไข้มาลาเรีย พระราชโอรสของพระองค์คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎ รัชกาลที่ ๕ ได้รับการอัญเชิญขึ้นครองราชสมบัติ ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชกรณียกิจสำคัญ

การต่างประเทศ ทรงมีนโยบายเป็นมิตรกับชาติตะวันตก โดยทรงทำสนธิสัญญาทางการค้าและพระราชไมตรีกับหลายชาติ ทรงส่งทูตไปประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส และติดต่อกับสหรัฐอเมริกา สิ่งที่ทรงสนพระทัยมากในการติดต่อกับต่างชาติคือ วิทยาการที่เจริญก้าวหน้าทั้งทางวิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ และเทคโนโลยีต่างๆ

การปรับปรุงประเทศ ทรงปรับปรุงประเทศหลายด้าน ในด้านประเพณี ทรงอนุญาตให้ขุนนางสวมเสื้อเข้าเฝ้า อนุญาตให้ราษฎรเฝ้ารับเสด็จฯ หรือเข้าเฝ้าฯ ได้ อนุญาตให้ชาวต่างชาติทำความเคารพตามธรรมเนียมต่างชาติ ส่งเสริมให้ประชาชน



▲ นักเรียนสตรีในโรงเรียนของมิชชันนารี ในสมัยรัชกาลที่ ๔



▲ คลองผดุงกรุงเกษม ในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น กรุงเทพมหานคร มีความสำคัญในฐานะเป็นเส้นทางคมนาคมที่พ่อค้าแม่ค้าลำเลียงสินค้าไปขายยังที่ต่างๆ

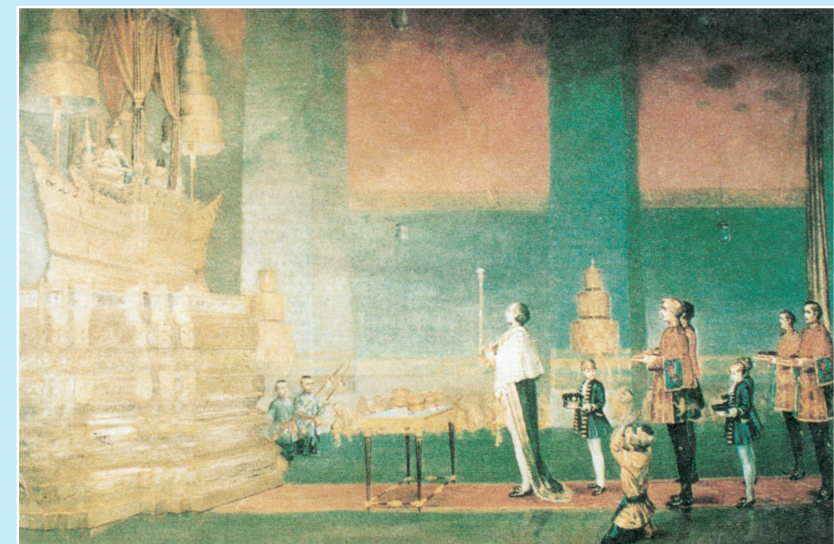


▲ ถนนเจริญกรุงเป็นถนนสายแรกของกรุงเทพมหานคร สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ. ๒๔๐๖



รักษาความสะอาดของร่างกายและบ้านเมือง เพื่อให้มีสุขอนามัยดีขึ้น โปรดเกล้าฯ ให้สร้างถนนขึ้น เช่น เจริญกรุง บำรุงเมือง เพ็ญนคร ชุมพลคลองเชื่อมแม่น้ำและหัวเมือง เช่น คลองเจดีย์บูชา คลองผดุงกรุงเกษม คลองภาษีเจริญ เพื่อให้เป็นคูเมืองและเพื่อความสะดวกในการคมนาคม

ด้านการศึกษา ทรงจ้างชาวตะวันตกเข้ามารับราชการในฐานะที่ปรึกษา เช่น กิจการทหาร ทรงจ้างชาวตะวันตกมาสอนหนังสือแก่พระราชโอรสพระราชธิดา ส่งเสริมให้เจ้านายและขุนนางศึกษาภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อกับต่างชาติ และนำความรู้มาพัฒนาชาติ ส่งขุนนางไปศึกษาดูงานยังต่างประเทศ ทรงสนพระทัยในวิทยาการความรู้ของตะวันตก ทำให้ทรงได้รับเครื่องราชบรรณาการที่เป็นหนังสือและเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ เช่น หนังสือรวบรวมภาพทางกายวิภาค เครื่องจักร กล้องถ่ายรูป เครื่องคิดเลข หัวรถจักร ลูกโลก และกล้องจุลทรรศน์ สารานุกรมทางศิลปะและวิทยาศาสตร์ เครื่องมือเหล่านี้ทรงทดลองใช้เองและทรงสอบถามวิธีการจากผู้รู้ และทรงมีความรู้ทางดาราศาสตร์อย่างสูงโดยทรงคำนวณเวลาเกิดดาวหาง สุริยุปราคา จันทรุปราคา ได้อย่างแม่นยำกว่ายี่สิบครั้ง



▲ เซอร์ จอห์น เบาว์ริง ราชทูตอังกฤษเข้าเฝ้าถวายพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระนางเจ้าวิกตอเรีย แต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๘



▲ ศิลาจารึกหลักที่ ๑ (ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง)



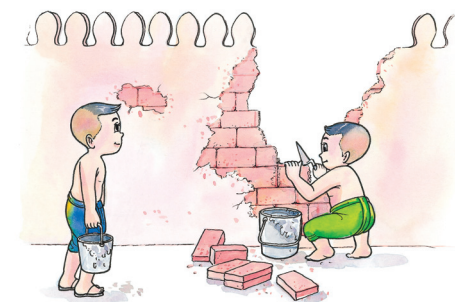
▲ พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ทรงพบจารึกสุโขทัยหลักที่ ๑ หรือศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง ศิลาจารึกหลักที่ ๔ ของพระมหาธรรมราชาที่ ๑ (พระยาลิไทย) และพระแท่นมณีศิลาขณะเสด็จจรดงค์ ทรงสนพระทัยศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติ โดยโปรดเกล้าฯ ให้ชำระและเขียนพงศาวดารขึ้นใหม่ และทรงตรวจแก้ไขปรากฏเป็นลายพระราชหัตถเลขาอยู่ในพงศาวดาร จึงมีชื่อว่า พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ทรงบูรณะศาสนสถาน เช่น พระปฐมเจดีย์ พระเจดีย์ภูเขาทอง

เมื่อมีข้อมูลครบตามหัวข้อที่ต้องการแล้ว ก้องก็นำข้อมูลที่บันทึกย่อไว้มาเขียนเรียบเรียงให้เป็นเรื่องราวตามหัวข้อที่ตั้งไว้ โดยก้องเลือกเขียนเรื่องตามหัวข้อ และนำรูปภาพบางรูปมาติดในกระดาษประกอบเรื่องที่เขียนด้วย และเมื่อนำไปเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้นก็ได้รับความสนใจจากเพื่อน ๆ ก้องได้รับคำชมเชยจากคุณครู ทำให้ก้องภูมิใจมากที่รู้จักนำความรู้ที่เรียนมาใช้ประโยชน์ และได้มีความรู้เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเพิ่มมากขึ้น



๑. ให้นักเรียนศึกษาขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์แล้วนำมาใช้ศึกษาเรื่องราวที่ตนสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จัดทำเป็นรายงานส่งครู
๒. ครูหรือผู้ปกครองพานักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งข้อมูลในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย เช่น พิพิธภัณฑ์สถาน แล้วให้นักเรียนสรุปผลนำเสนอผลงาน โดยจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน
๓. ทบทวนเนื้อหาในบทเรียนด้วยการตอบคำถาม ต่อไปนี้
 - วิธีการทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญอย่างไร
 - ขั้นตอนตรวจสอบข้อมูลทำอย่างไร
 - วชิรญาณเถระ คือใคร
 - ถนนสายแรกของไทย คืออะไร
 - พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา เป็นพระราชพงศาวดารในรัชกาลใด





๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนว่ามีอะไรบ้าง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใด แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
๒. ทบทวนเนื้อหาในบทเรียนด้วยการตอบคำถามต่อไปนี้
 - หลักฐานชั้นต้นหมายถึงอะไร
 - หลักฐานชั้นรองหมายถึงอะไร
 - จงอธิบายความแตกต่างระหว่างหลักฐานชั้นต้นกับหลักฐานชั้นรองพร้อมทั้งยกตัวอย่าง
 - หลักฐานทางโบราณคดี หมายถึงหลักฐานประเภทใด
 - จงยกตัวอย่างหลักฐานประเภทเอกสารทางประวัติศาสตร์มา ๕ ชื่อ

